NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
S-sak 49/13

25.09.2013
Saksansvarlig: Frank Arntsen
Saksbehandler: Inger Beate Madsvåg

N O T A T

Til: Styret
Fra: Rektor
Om: Strategi og økonomi – rapportering 2. tertial 2013

Tilråding:

Styret tar den fremlagte rapporteringen om status og utvikling på vedtatte virksomhetsmål til etterretning.

Styret merker seg at risikoen for overforbruk i forhold til budsjett for 2013 er vesentlig redusert sammenlignet med 1. tertial, og forventer at organisasjonen i budsjettgjennomføringen opprettholder fokus på de iverksatte tiltakene.

Regnskapet gir etter Styrets mening et riktig bilde av resultatene i 2013 og den økonomiske situasjonen per 31.08.2013, og godkjenner det fremlagte regnskapet.

Formål
Styret skal i forbindelse med rapportering til Kunnskapsdepartementet pr 2. tertial godkjenne institusjonens regnskap med tilhørende lederkommentarer. Videre rapporter Rektor til styret i forhold til status på strategiarbeidet og budsjettgjennomføringen for 2013. I denne saken er det i tillegg valgt å gi styret en bredere analyse av den eksternt finansierte virksomheten.

Hovedpunkter i saken:

1. Virksomhetsmål og tiltak
Det overordnede bildet at de fleste tiltakene blir gjennomført og at vi i stor grad forventer å nå målene vi har satt for 2013. Det er særlig innen utdanningsområdet det har vært behov for å omprioritere, grunnet behov for ekstra ressursinnsats knyttet til oppfølging av NOKUT-evalueringen. For øvrig er det flere av virksomhetsmålene som har et mer langsiktig perspektiv enn kun 2013. NTNU vil således ikke ha full måloppnåelse i 2013, men ser klare forbedringer og er på riktig kurs ift å nå målene på lenger sikt.

2. Økonomisk situasjon
Organisasjonen har arbeidet med tiltak knyttet til gjennomføring av årets budsjett basert på styrets vedtak etter 1. tertial. Prognosen viser at risikoen for et merforbruk utover budsjett nå er meget liten. Prognosen for årets resultat viser et underskudd i spennet 50-100 mill. kr, mot budsjettert underskudd på 171 mill. kr. Spennet, og dermed usikkerheten, i prognosen er snevret inn med 30 mill. kr.

Prognosen for bidrag- og oppdragsaktiviteten aktivitet i 2013 er i spennet 1,45 mrd. – 1,5 mrd. Dette vil være en aktivitet på nivå med de to foregående år.

3. Forutsetninger for langtidsbudsjettet 2014-2017
NTNU er ikke lenger i en situasjon med et for høyt nivå på de ubrukte bevilgningene. For langtids-budsjettperioden 2014-2017 er det nå viktig å sette fokus på balanse i økonomien, det vil si et aktivitetsnivå tilsvarende det forventede inntektsnivået.

4. Analyse av bidrags- oppdragsaktiviteten
Hensikten med kapitlet i saken er å gi styret en bredere innsikt i området, og ved andre tertial-rapporteringer vil det kunne være andre temaer som blir behandlet.

5. Resultat- og balanseregnskapet
Regnskapet er avlagt i tråd med de statlige regnskapsstandardene og er utarbeidet i henhold til gjeldende krav om oppstilling og presentasjon. Regnskapet gir etter Rektors mening et riktig bilde av resultatene i 2013 og den økonomiske situasjonen per 31.08.2013.

1. Strategiarbeid 2013

Styret vedtok i desember 2012 S-sak 52/12 virksomhetsmål, tiltak og indikatorer for 2013. Planverket ble ytterligere bearbeidet i forbindelse med «Blåboka» (Rapport og planer 2012-2013 til KD).

Vi gjør her en oppsummering av status for virksomhetsmålene og indikatorene. Detaljert gjennomgang av status i det enkelte tiltak følger i vedlegg 1 til denne saken.

Det overordnede bildet at de fleste tiltakene blir gjennomført og at vi i stor grad forventer å nå målene vi har satt for 2013. Det er særlig innen utdanningsområdet det har vært behov for å omprioritere, grunnet behov for ekstra ressursinnsats knyttet til oppfølging av NOKUT-evalueringen. For øvrig er det flere av virksomhetsmålene som har et mer langsiktig perspektiv enn kun 2013. Vi vil således ikke ha full måloppnåelse i 2013, men ser klare forbedringer og er på riktig kurs ift å nå målene på lenger sikt.

For øvrig orienterer vi styret om at arbeidet med operasjonalisering av strategien for 2014 er i gang, og at det blir fremmet to saker for styret i høst:

- I november legger vi frem en sak om hva vi ønsker å prioritere i 2014; virksomhetsmål og tiltak. I denne saken vil også budsjettfordelingen og langtidsutsiktene for økonomien inngå.
- I desember fremmes en sak om indikatorer og ambisjonsnivå.

1.1 Forskning og kunstnerisk virksomhet

Innen forskning og kunstnerisk virksomhet ble det vedtatt 3 virksomhetsmål for 2013:

1. En tydeligere politikk for å heve kvaliteten i forskning og kunstnerisk virksomhet
2. Nye tematiske overgripende satsinger
3. Satsingen på muliggjørende teknologier skal videreutvikles

En rekke tiltak er iverksatt knyttet til de tre målene. Tiltakene er også forankret i styresaken forskning av høy kvalitet og i internasjonal toppklasse (S-48/12). Noen av tiltakene er satt i verk våren 2013, men de fleste er under forberedelse og i prosess fordi de krever avklaring fagmiljøene imellom og/eller beslutning i styret. Status per 2. tertial er at vi gjennomgående er godt i rute og forventer å nå målene for 2013.

Indikatorer for forskning og kunstnerisk virksomhet
For å følge med på den langsiktige utviklingen innen området er det vedtatt 5 indikatorer. Status tilsier at vi kan forvente stabil eller positiv utvikling for inneværende år.

Status indikatorene	
Indikator	*Status per 2. tertial*
Antall publikasjoner på nivå 2	Basert på estimater fra fakultetene forventes antall publikasjoner på nivå 2 å ligge på samme nivå som i 2012, eventuelt med en liten vekst. Vi anslår et spenn mellom 900-990 publikasjoner.
Antall avlagte doktorgrader	Det har tidligere vært signalisert en mulig nedgang i avlagte doktorgrader for 2013, men estimatene fra fakultetene tilsier nå at nivået kan bli på samme nivå som i 2012, som var et toppår for NTNU med 374 avlagte doktorgrader.

Antall søknader til EUs rammeprogram evaluert over terskelverdi	NTNU har deltatt i 628 søknader til 7. rammeprogram pr august 2013. 54 % av søknadene er evaluert over terskelverdien for finansiering. Dette viser at det er forbedringspotensial ift kvalitet på søknadene.
NTNUs andel av de norske universitetenes prosjektdeltakelse i EUs rammeprogrammer	NTNU står for 25 % av de norske universitetenes samlede prosjektdeltakelser i 7. rammeprogram. Dette er et godt resultat, men ambisjonsnivået ligger noe høyere.
Inntekter fra FP7 i perioden 2010-2014	Ambisjonen er å nå 450 mill. samlet for hele rammeperioden. Per 2. tertial har vi inngått kontrakter for 467,3 mill. Perioden går mot slutten, så sluttresultatet ventes ikke å bli vesentlig høyere.

1.2 Utdanning og læringsmiljø

Innen utdanning og læringsmiljø ble det vedtatt 3 virksomhetsmål for 2013. De tre målene må ses i sammenheng:

4. En strategisk og framtidsrettet studieprogramportefølje med ambisiøs og tydelig profil
5. Realisere kvalifikasjonsrammeverket
6. En overordnet rekrutteringsstrategi for alle studieprogram ved NTNU.

Flere tiltak er gjennomført og resultatene er tydeliggjort for styret blant annet i styresak S-36/13 (Studieprogramporteføljen). Innenfor utdanningsområdet er det imidlertid noe forsinkelse i aktivitet som følge av økt innsats i arbeidet med kvalitetssikringssystemet og spesielt arbeid i tilknytning til virksomhetsmål 5. Det må derfor påregnes at noe arbeid vil fortsette ut i 2014.

Indikatorer for utdanning og læringsmiljø
For å følge med på den langsiktige utviklingen innen området er det vedtatt 2 indikatorer, hvorav vi har informasjon om den ene etter 2. tertial.

Status indikatorene	
Indikator	*Status per 2. tertial*
Gjennomstrømming: Antall studenter som oppnår en grad i forhold til antall studenter tatt opp normert antall år tidligere.	Det er for tidlig å rapportere antall studenter som har oppnådd en grad i vårsemesteret 2013.
Inntakskvalitet: Gjennomsnittlig karaktersnitt uten tilleggspoeng for studenter tatt opp fra videregående skole til grunnutdanning.	(Se under)

Tabellen under viser utvikling over tid i gjennomsnittlige karakterpoeng for studenter som har fått tilbud om og takket ja til plass ved NTNU etter samordnet opptak.

Semester:	Høst 2009	Høst 2010	Høst 2011	Høst 2012	Høst 2013*)
Gjennomsnitt karakterpoeng for studenter som har takket ja til plass ved NTNU	45,8	46,0	46,3	46,6	46,7

(Kilde: FS, uttrekk 10.09.2013)

*) Offisielle tall sendes inn DBH først 15. oktober 2013. Mindre endringer og korreksjoner i datagrunnlaget kan forekomme fram til dette, men de forventes ikke å påvirke bildet for NTNU totalt sett.

Resultatene viser at kvaliteten på studentene som tas opp fra videregående til NTNU er veldig bra. Gjennomsnittet av karakterpoeng for studenter som har takket ja til plass har økt de siste årene. Økningen fra høsten 2012 til høsten 2013 er liten, men viser at gjennomsnittet holder seg på et høyt nivå.

1.3 Innovasjon og nyskaping

Innen innovasjon og nyskaping ble det vedtatt 3 virksomhetsmål for 2013:
7. Etablering av et tydelig og velfungerende økosystem for innovasjon
8. Økt innslag av entreprenørskap i utdanning og forskning
9. Omfanget av eksterne relasjoner skal profesjonaliseres og økes.

Virksomhetsmålene innen området har lenger horisont enn 2013. Alle tiltakene er i prosess, og vil bidra til forbedringer i inneværende år, men fremdriften er svært ulik og det må påregnes at deler av arbeidet må fortsette inn i 2014 og videre.

Indikatorer for innovasjon og nyskaping
For å følge med på den langsiktige utviklingen innen området er det vedtatt 3 indikatorer. Status tilsier at vi kan forvente positiv utvikling for inneværende år.

Status indikatorene	
Indikator	*Status per 2. tertial*
Antall idéer fra fagmiljøene til TTO	109 (årsprognose 137, mot 90 i 2012) Hovedårsakene til den kraftige veksten er «Gullegg-kampanjen».
Antall bedriftsetableringer og lisensieringer	11 (årsprognose 49, mot 45 i 2012)
Antall studentidéer og studentbedrifter	10 (TTO jobber med å utvikle tallgrunnlag)

1.4 Formidling og kommunikasjon; virksomhetsmål, tiltak og indikatorer

Innen formidling og kommunikasjon ble det vedtatt 2 virksomhetsmål for 2013:
10. NTNU skal løfte fram sine eksperter og delta oftere i den offentlige debatten
11. NTNU skal vise hvordan vi kan bidra til å løse nasjonale og globale problemer

Også innen dette området har virksomhetsmålene ett lenger perspektiv enn 2013. Alle tiltakene er påbegynt og i prosess, men fremdriften er svært ulik og det må påregnes at deler av arbeidet må fortsette inn i 2014. Vi forventer delvis å kunne realisere virksomhetsmål 10, mens virksomhetsmål 11 ikke nås i inneværende år.

Indikatorer for formidling og kommunikasjon
For å følge med på den mer langsiktige utviklingen innen området er det vedtatt 3 indikatorer. Status tilsier at vi kan forvente positiv utvikling for inneværende år.

Status indikatorene	
Indikator	*Status per 2. tertial*
Antall NTNU-eksperter som står til rådighet for nasjonale og internasjonale journalister	Ekspertlista har økt fra om lag 400 navn ved årsskiftet til 460 navn ved utgangen av 2. tertial, i tråd med ambisjonene.
Antall medieoppslag vedrørende fagfelt der NTNU har kompetanse i verdensklasse	Indikatoren har vist seg vanskelig å operasjonalisere. Vi vil foreslå at indikatoren endres fra 2014.
Antall doktorgradsstudenter som har gjennomført dagskurs i allmenrettet forskningsformidling	Om lag 90 ph.d.-studenter har så langt i år gjennomgått et tre-dagers kurs i forskningsformidling. (Tallgrunnlag under utforming, ambisjonsnivå ikke definert).

1.5 Ledelse, medvirkning og ressurser; virksomhetsmål, tiltak og indikatorer

Innen ledelse, medvirkning og ressurser ble det vedtatt 4 virksomhetsmål for 2013:
12. Ledere med evne til å sette mål, skape entusiasme og bidra til faglig utvikling
13. Raust og sikkert arbeidsmiljø med bred medvirkning fra studenter og medarbeidere
14. Det ytre miljø – redusere energiforbruket, øke miljøaspektet ved innkjøp
15. Campusutvikling – få en politisk avklaring av hvordan campus skal utvikles videre

Alle tiltakene som skal bidra til å nå målene er iverksatt og prosessene går som planlagt. Slik sett forventer vi å nå målene for 2013 slik de er definert. Noen av målene er imidlertid av en karakter som krever lenger tidshorisont.

Indikatorer for ledelse, medvirkning og ressurser
For å følge med på den langsiktige utviklingen innen området er det vedtatt 4 indikatorer. Status tilsier at vi kan forvente gode resultater for inneværende år for de 3 indikatorene vi har data.

Status indikatorene	
Indikator	*Status per 2. tertial*
Ansattes tilfredshet med ledelsen på alle nivå	ARK* viser gjennomgående god tilfredshet. (Tallgrunnlag under utforming, ambisjonsnivå ikke definert).
Andel ansatte som opplever et inkluderende arbeidsliv	ARK viser gjennomgående god inkludering. (Tallgrunnlag under utforming, ambisjonsnivå ikke definert).
Antall gjennomførte medarbeidersamtaler og andelen som ser dem som nyttig	Målet om at alle skal ha medarbeidersamtale i løpet av et år er tydelig kommunisert, men det har vist seg krevende å få registrert gode data på indikatoren. Det skal arbeides videre både med funksjonalitet og indikator som måler tilfredshet
Energiforbruk; 20% reduksjon ift 2010	Prognosen tilsier at vi i 2013 vil ha en reduksjon i energiforbruket sammenlignet 2010 på 10-14% (temperaturkorrigert).

*ARK: Arbeidsmiljø- og klimaundersøkelse (gjennomført i 2012/2013)

1.6 Fakultetenes/VMs strategiarbeid

Fakultetene/VM ble bedt om å rapportere status for gjennomføring av årets handlingsplaner. I hovedsak er fakultetene a jour i forhold til plan, noen få tiltak er utsatt grunnet mangel på kapasitet, behov for ytterligere forankring etc. Implementering av NTNUs nye kvalitetssikringssystem for utdanning er et gjennomgående og høyt prioritert tiltak i fakultetenes strategiarbeid 2013.

2. Økonomisk situasjon per 2. tertial 2013

Ved inngangen til 2013 har NTNU 235 mill. kr. i ubrukte bevilgninger, noe som utgjør 6,8 % av bevilgningen fra departementet. For 2013 har NTNU lagt opp til et budsjett som viser et resultatmessig underskudd på 171 mill. kr. NTNU vil da ligge på et avsetningsnivå på 2 % av bevilgning. Det er ett nivå som er under det som er ønsket over tid.

Ved rapportering 1. tertial ble det konstatert et merforbruk på 20 mill. kr utover budsjett, og styret fattet vedtak om at organisasjonen skal styre mot budsjett. Samtidig ble problemstillingen omkring årets budsjettmessige underskudd diskutert, og styret ba Rektor vurdere om noen av fakultetenes nedbyggingstakt er for stor i 2013.

I oppfølging av styrevedtaket er det blitt satt i verk flere tiltak i organisasjonen, og per 2. tertial har NTNU et mindreforbruk på 96 mill. kr. sammenlignet med budsjett. Prognosen er nå endret siden 1. tertial, og viser en vesentlig forbedring mhp forventet resultat for 2013. Vi ser at risikoen for merforbruk utover budsjett er vesentlig redusert, og at underskuddet ved dårligste scenario i prognosen er redusert fra 180 til 100 mill. kr. Det betyr i praksis at risikoen for å få et merforbruk i inneværende år i all hovedsak er fjernet, og at det nå forventes et mindre underskudd enn det som er budsjettert. Usikkerheten vurderes samtidig å ha blitt begrenset, med en reduksjon av usikkerhetsintervallet i prognosen på 30 mill. kr. sammenlignet med 1. tertial. Dette skyldes effekten av de tiltakene som er satt i verk samt at det gjenstår kortere tid av året.

2.1 Fakultetene - bevilgningsøkonomien

Fakultetene har i 2011 og 2012 gjennomsnittlig bygd ned ubrukte bevilgninger med 80 mill. kr per år. Dette har vært en ønsket utvikling, og fakultetene har i store trekk forholdt seg til styrevedtak i sak 15/09 hvor fakultetene innen utgangen av 2013 ikke skal ha et avsetningsnivå som er høyere enn 12 % av bevilgningen. Nedbyggingen av ubrukte bevilgninger har i store strekk vært knyttet til engangsinvesteringer i utstyr og tilsetting av ekstra rekrutteringsstillinger. Også i 2013 vil de fleste fakultetene ha en situasjon hvor kostnadene er høyere enn inntektene. For 2013 innebærer dette at fakultetene i budsjettene legger opp til et kostnadsnivå som er 102 mill. kr over inntektsnivået (eksl. Universitetsklinikken).

Etter styrets behandling av rapporteringen for 1. tertial, ble det igangsatt tiltak overfor fakultetene for å redusere risikoen for at det oppståtte merforbruket skulle vedvare utover året. Det ble fulgt opp ved at fakultetene med vesentlig overforbruk per 1. tertial ble gitt styringssignal om å jobbe mot å holde budsjettet for 2013. Andre fakultet med noe størrelse på avsetningene kombinert med et relativt høyt kostnadsnivå i budsjettet, ble bedt om å vurdere nedbyggingstakten med mål om å redusere årets underskudd. Ved 2. tertial ser vi nå at fakultetene har redusert kostnadsnivået og har et mindreforbruk i forhold til budsjett på ca. 28 mill. kr. Prognosen viser et mindreforbruk på om lag 20 mill. kr sett i forhold til budsjettet. Usikkerhetsspennet settes på 15 millioner og gjelder i hovedsak usikkerhet knyttet til samspillet med bidrags- og oppdragsaktiviteten (BOA).

2.2 Universitetsklinikken

I forbindelse med det nye universitetssykehuset fikk NTNU midler fra departementet til innkjøp av nytt utstyr. Midler til innkjøp av utstyr til det nye Kunnskapssenteret har stått som en forskuttering av midler fra departementet, og vil nå bli brukt i perioden 2013-2015. Budsjettet legger til grunn

investeringer på 38,5 mill. kr. Budsjettgjennomføringen vil avhenge av hvor raskt utstyret kommer på plass, og det settes ett spenn i prognosen på 8 mill. kr.

2.3 Sentraladministrasjonen, eiendom og strategimidler - bevilgningsøkonomien

Sentraladministrasjonen, eiendom og drift
På de fleste områder innenfor sentraladministrasjonen forventes det ikke større avvik mot budsjett i 2013. Det er imidlertid alltid en usikkerhet knyttet til fremdrift og gjennomføring av større eiendomsprosjekter. Salg av tomt på Dragvoll, utsettelse av rehabilitering av Kjemiblokk III samt innsparinger på energikostnader bidrar ytterligere til lavere kostnadsnivå enn budsjettert. Samlet utgjør bidrar dette til et mindreforbruk på rundt 80 mill. kr på eiendomsområdet.

Strategimidler
Rekrutteringsstillinger omfatter egenfinansierte stipendiatstillinger og post.doc.-stillinger. Hvert år fordeles det om lag 100 nye stipendiatstillinger og 70 nye post.doc.-stillinger til fakultetene og de strategiske satsningene (tematiske satsninger, SFI, SFF osv). Det er forsinkelser knyttet til tilsettinger for stillingene hovedsakelig knyttet til de strategiske satsningene grunnet sen tildeling, dette gir lavere kostnader på rundt 7 mill. kr.

2.4 Nasjonale sentra - bevilgningsøkonomien
Nasjonale sentra omfatter Renate, Matematikksenteret og Artsdatabanken, og disse har egne styrer underlagt departementet (§ 1.4.4-virksomheter). Bevilgningene er i stor grad prosjektbaserte, og risikoen for avvik i disse er derfor til stede. Dette er midler som NTNU ikke kan omdisponere. Budsjettet viser at for 2013 skal disse ha et underskudd på rundt 36 mill. kr. i 2013.

2.5 Oppsummert prognose for 2013- bevilgningsøkonomien
Tabell 3 under viser den oppsummerte prognosen for NTNU. Som det fremgår ligger prognosen mellom 50 til 100 mill. kr. i underskudd for 2013. NTNUs ubrukte bevilgninger vil da ligge mellom 5 % og 3,5 %. Prognose 1 og 2 gjenspeiler beste og dårligste scenario m.t.p. underskudd/nedbygging, se tabell 3 under.

	Ubrukte bevilgninger pr 01.01.13	Årsbudsjett	Prognose 1	Prognose 2
Fordelingsunderskuddet[1]	-73	-2	-2	-2
Sentraladm.	-22	1	7	0
Eiendomsforvaltning	-50	6	75	65
Fakultetene/VM	222	-102	-70	-90
Universitetsklinikken	98	-38	-30	-38
§ 1.4.4 Sentra	60	-36	-30	-35
Årsresultat	235	-171	-50	-100

Tabell 3: Prognose for 2013

[1] *Fordelingsunderskuddet oppstår i de tilfeller hvor NTNU bevilger et større beløp til aktivitet enn det som er bevilgning fra departementet, og har blitt benyttet som et virkemiddel dersom det er en risiko for uønsket oppbygging av ubrukte bevilgninger.. Forskutteringer som tidligere er gjort har vært knyttet bl.a. til strategiske investeringer i NanoLab og Helseundersøkelsene i Nord-Trøndelag (HUNT 3).*

2.6 Fakulteter i en særskilt omstillingsfase

Det vises til beskrivelse av Fakultet for naturvitenskap og teknologi (NT) og Det humanistiske fakultets (HF) økonomiske situasjon i sak vedrørende årsregnskap 2012 og rapportering 1. tertial. NTs situasjon er forbedret i inneværende år og vurderes å være under kontroll. HF er i omstilling og har igangsatt tiltak som vil gjøre at fakultetet går i økonomisk balanse i langtidsbudsjettperioden 2014-2017. Den økonomiske situasjonen ved begge fakultetene følges opp løpende.

2.7 Utvikling bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet for 2013 med tilhørende prognose

I dette kapitlet omtales prognosen for 2013 knyttet til den eksternt finansierte økonomien, nærmere analyse og beskrivelse av porteføljen finnes i kapittel **Feil! Fant ikke referansekilden.**4.

Tabell 4 under viser utviklingen innenfor de ulike finansieringskildene.

	2 010	2 011	2 012	2 013
NFR	370 598	375 871	395 575	343 661
EU	36 451	35 465	29 500	35 749
Andre bidrag	300 348	330 307	358 605	427 114
Oppdrag	60 594	84 093	71 741	74 993
Totalt	**767 991**	**825 736**	**855 421**	**881 517**

Tabell 4: BOA aktivitet pr. 2T, 2010-2013

Nedgangen på NFR henger primært sammen med at første runde med Sentra for fremragende forskning (SFF) ble avsluttet i 2012, og at aktivitet på 3 eksisterende sentre ble avsluttet da. Fra 2013 har NTNU fått tildelt 4 nye sentre. Disse er nå i oppstartsfasen, men vil ikke ha full aktivitet før i 2014. Samtidig er NFRs IKT-satsning gjennom programmet VERDIKT under utfasing. Dette antas å delvis erstattes av nytt program som oppfølging av regjeringens IKT-strategi, med virkning fra 2015.

Figur 1: Utvikling SFF-aktivitet 2011, 2012 og hittil i år

Vi ser en vekst på EU finansiert aktivitet i forhold til fjoråret, og vi forventer at veksten vedvarer ut året. NTNU fikk svært god uttelling i siste runde av 7-rammeprogram, som forventes å ha effekt fra 2014. Andre bidrag har positiv utvikling, både gjennom økt samarbeid med Helse Midt-Norge og gjennom samarbeid med næringslivet. Oppdragsporteføljen til NTNU er relativt stabil.

Prognosen for BOA aktivitet i 2013 er i spennet 1,45 mrd. – 1,5 mrd. Dette vil være en aktivitet på nivå med de to foregående år. NTNU hadde en realvekst i porteføljen frem til 2011, men har de siste par årene opplevd en utflating i samlet portefølje. Utviklingen innenfor de ulike områdene presentert over viser en trend i, men aktiviteten for året vil nødvendigvis være beheftet med en viss usikkerhet som gjenspeiles i spennet i prognosen.

3. Langtidsbudsjett 2014-2017

NTNU har i flere år arbeidet med 4-årige langtidsbudsjetter. Budsjettene gir prognoser for forventet inntekt og aktivitetsnivå i 4-årsperioden, og grunnlagene utarbeides ved alle fakultetene og ved sentralnivået ved NTNU. Langtidsbudsjettene legger også grunnlaget for de overordnede økonomiske prioriteringene ved NTNU.

3.1 Utfordringer knyttet til den økonomiske politikken 2014-2017

For NTNU er det ønskelig å ha et visst nivå på de ubrukte bevilgningene, dette gir dynamikk og handlingsrom i økonomien til å prioritere spesifikke tiltak på institusjonsnivå. For fakultetene gir det muligheter til å håndtere svinginger i økonomien. For NTNU er det ønskelig at nivået på ubrukte bevilgninger ligger i spennet mellom 5-10 % av bevilgningsinntekten fra departementet.

NTNU har de senere årene redusert nivået på de ubrukte bevilgningene, se figur 2 under. Ved utgangen av 2012 ser vi at NTNU var godt innenfor det ønskede nivået. Budsjettet for 2013 viser seg imidlertid å være for ekspansivt, og derfor arbeides det med tiltak i forhold til det, jmf kapittel 2. Prognosen viser at tiltakene vil ha ønsket effekt i 2013.

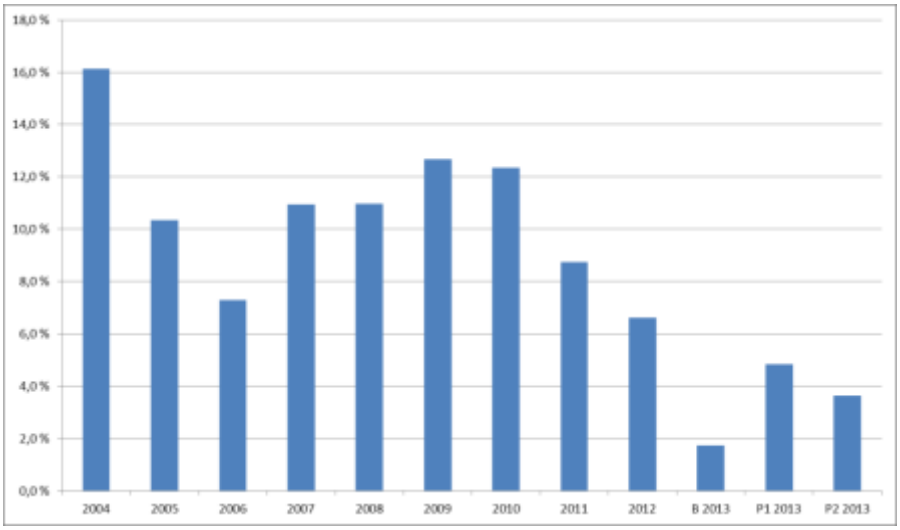

Figur 2: Utvikling i avsetningsnivå 2004-2012, budsjett 2013 og prognose1 og prognose 2 fra 2. tertial

Situasjonen de senere år har vært ekstraordinær med hensyn på å redusere nivået på de ubrukte midlene ned mot et lavere nivå, og NTNU er ikke lenger i en situasjon med et for høyt nivå på de ubrukte bevilgningene. For langtidsbudsjettene blir det nå viktig å tilpasse økonomien til en normalsituasjon med en balanse mellom inntekter og kostnader i virksomheten. Økonomistyringen i organisasjonen må endres fra fokus på nedbygging av ubrukte bevilgninger til et aktivitetsnivå tilsvarende det forventede inntektsnivået. Vi ser at det kan oppleves som en innstramming for noen enheter, og innebærer at noen fakulteter må tilpasse sine tidligere langtidsplaner knyttet til bruk av tidligere års ubrukte midler. I utgangspunktet ligger det ingen dramatikk i dette, idet de fleste fakultetene også i langtidsperioden vil ha vekst i bevilgningen.

Rektor har en tett oppfølging av enhetene i forbindelse med utarbeiding av langtidsbudsjettene for 2014-2017. Et oppdatert langtidsbudsjett blir lagt frem for styret i sak vedr strategi og budsjett i novembermøtet.

4. Analyse av den bidrags- og oppdragsfinansiert aktiviteten (BOA)

4.1 Hva er, og hva betyr BOA for NTNU?

Eksternfinansiert virksomhet defineres enten som bidrags- eller oppdragsfinansiert aktivitet (BOA). Bidragsfinansiert aktivitet er i hovedsak forskningsprosjekter hvor NTNU henter støtte fra nasjonale og internasjonale finansieringskilder, uten krav til leveranser (uten motytelse) ved avtale/kontrakts-inngåelse. Med oppdragsfinansiert aktivitet menes prosjekter NTNU utfører mot vederlag fra ekstern(e) oppdragsgiver(e), og med krav til leveranser ved avtale/ kontraktsinngåelse.

Norges Forskningsråd (NFR) er største finansieringskilde i NTNUs bidragsfinansierte forskning, men næringslivet, EU og andre offentlige aktører i Norge er også bidragsytere i denne type prosjekter. Oppdragsporteføljen består i stor grad av samarbeid mot næringslivet.

Den eksternfinansierte virksomheten er viktig for NTNU, da det gir et grunnlag for større fagmiljøer og mer forskning, og gjennom det bidrar til at NTNU kan nå sine strategiske mål. Inntekter fra den eksternfinansierte virksomheten har de senere årene utgjort totalt ca. ¼ av NTNUs driftsinntekter, dvs i overkant av 1,4 mrd kr i 2012.

Figur 3 viser hvordan andelen av aktiviteten som er finansiert av BOA varierer fra fakultet til fakultet ved NTNU.

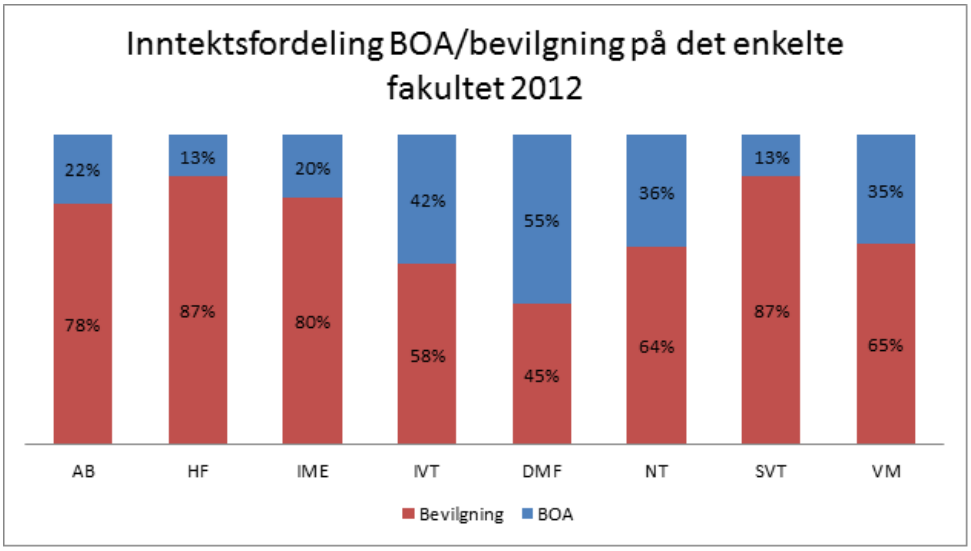

Figur 3: Inntektsfordeling BOA/Bevilgning på det enkelte fakultet 2012

Mye av BOA-aktiviteten er rekrutteringsstillinger, og rundt halvparten av alle NTNUs stipendiater og post.doc.-er er ansatt på BOA-prosjekter.

4.2 NTNU i sektoren

Sammenlignet med UiO og UiB, utgjør inntektene fra BOA-aktiviteten en større andel av totaløkonomien ved NTNU. Se figur 4 under. Dette forklares av flere faktorer, men hovedforklaringen er vårt samarbeid med HelseMidtNorge RHF, og vår spesielle posisjon i forhold til samarbeidet med næringslivet. De neste avsnittene vil gi en nærmere beskrivelse av hvordan NTNUs

BOA-portefølje er bygget opp sammenlignet med resten av sektoren, og spesielt sammenlignet med UiO og UiB.

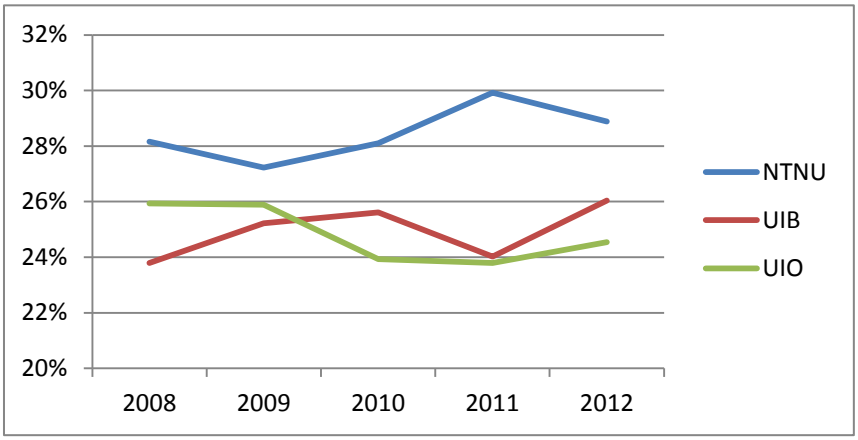

Figur 4: BOA andel av totale inntekter ved NTNU, UIB og UIO

Figur 5 under viser hvor store andeler de tre store universitetene har i forhold til hverandre innenfor de ulike finansieringskildene for BOA, og ulikhetene forklares videre i teksten under.

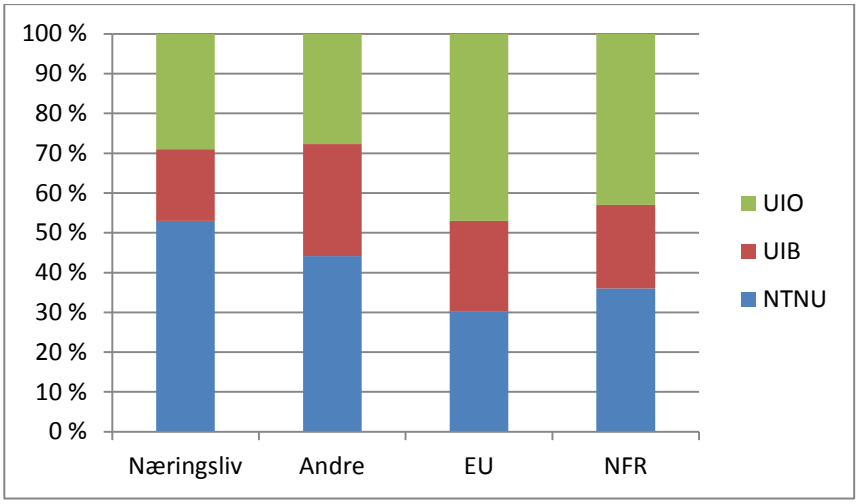

Figur 5: BOA-andel for ulike finansieringskilder, 2012-tall

Dersom vi ser på de tre største universitetene, ser vi at NTNU gjør det bra på finansiering fra næringslivet sammenlignet med de to andre. Av de tre største universitetenes totale næringslivs-samarbeid har NTNU en andel på mer enn 50 %. Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi (IVT) har alene større portefølje enn UiB. Mer om NTNUs ulike samarbeidspartnere beskrives i kap 4.3.

Finansieringskilden «Andre» reflekterer i stor grad andre offentlige aktører. Det som er spesielt med NTNU, er at samarbeidet med Helse-Midt Norge har blitt trappet opp over de siste årene. Samarbeidet er her organisert på en annen måte enn hos de andre universitetene, hvilket gjør at mye forskningsmidler fra helseforetaket går rett inn i BOA-porteføljen ved NTNU. Denne aktiviteten er ved andre universitet i større grad organisert gjennom helseforetakene.

Tabell 5 under viser de ti største samarbeidspartnerne i kategorien «Andre» . Til sammen bidrar disse ti med ca 2/3 av all BOA-aktivitet i denne kategorien.

Samarbeidspartner	Beløp i tusen kr
Helse-Midt og St.Olav	220 938
Andre universitet og høgskoler	47 429
Norad	32 082
SINTEF gruppen	21 420
Statens Vegvesen	17 133
Fylkeskommuner/fylkesmenn	13 259
Senter for Internasjonalisering av utdanning	12 794
Cedren	8 330
Helsedirektoratet	7 925
Utdanningsdirektoratet	7 201

Tabell 5: NTNUs 10 største samarbeidspartnere innenfor kategorien «Andre»

Nærmere om finansiering fra EU

Universitetet i Oslo har hatt en positiv utvikling på EU, noe som blant annet skyldes bedre tilslag som koordinator på større EU prosjekt enn de andre universitetene. NTNU fikk god uttelling i siste runde av 7. rammeprogram, noe som gir grunnlag til å tro på økte andeler fra 2014. Totalt sett har NTNU under 7. rammeprogram tegnet kontrakter for 467,3 mill kr, og aktiviteten vil fordeles over 7-8 år. Perioden går nå mot slutten, så sluttresultatet ventes ikke å bli vesentlig høyere. Utlysninger i henhold til 7. rammeprogram fases ut i 2013, og det nye rammeprogrammet Horisont 2020 fases inn fra 2014. For øvrig vises det til egen O-sak i samme styremøte angående utvikling knyttet til EU-fiansiering.

Nærmere om fiansiering fra Norges Forskningsråd

Dersom vi ser på Norges forskningsråds (NFR) bevilgninger innenfor ulike fagområder, gjør NTNU det spesielt bra innenfor hovedprofilen teknologi. NTNU tar også en relativ stor andel på medisinske fag. UiO og UiB gjør det betydelig bedre enn NTNU på fagområder som humaniora og samfunnsvitenskap.

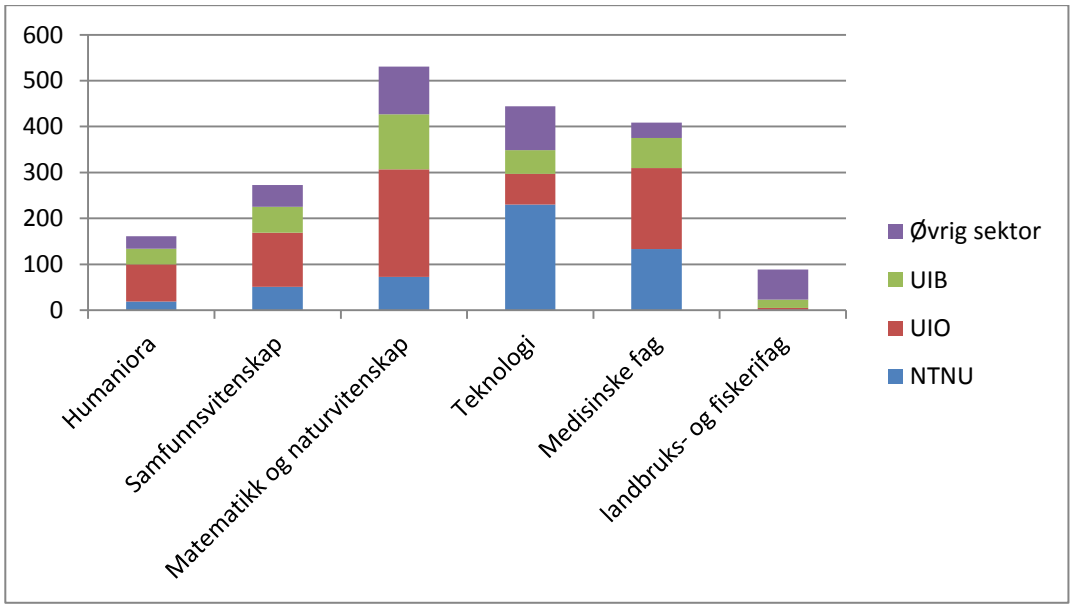

Figur 7: Andel av direkte bevilgninger fra NFR i 2012.

NTNUs hovedprofil innenfor teknologi og stort samarbeid med næringslivet påvirker også sammensettingen mellom grunnforskning og anvendt forskning. Det vil si at NTNU har større andel anvendt forskning enn de andre universitetene, og dermed gode forutsetninger for å konkurrere godt på NFRs virkemidler for anvendt forskning. SINTEF er en meget stor aktør innen denne type forskning, og er en viktig samarbeidspartner for NTNU. På den annen side er vil det også være konkurransesituasjoner mellom partene i forhold til denne typen NFR-finansiering.

Forskningsprogrammene Senter for fremragende Innovasjon (SFI) og Forskningssentra for miljøvennlig energi (FME) er eksempler på program mot anvendt forskning. NTNU har gjort det godt i tidligere søknadsrunder og er i dag koordinator for 6 SFI og FME-sentre. 3 av sentraene fases ut i 2014. NTNU ser det som meget viktig å lykkes i ny søknadsrunde for nye SFI-sentra i 2014. Utover bevilgning fra NFR handler en SFI om utstrakt samarbeid med andre aktører, og er en sentral del av NTNU sin forskningsprofil.

Senter for fremragende forskning (SFF) og fri prosjektstøtte (FRIPRO) er virkemiddel fra NFR som i større grad går mot grunnforskning. NTNU gjorde det bra i søknadsrunden for nye SFF sentre høsten 2012, og fire nye sentre er sikret bevilgning fra NFR i neste tiårsperiode. FRIPRO er en åpen konkurransearena som omfatter alle fag, og vitenskapelig kvalitet er det avgjørende kriteriet for bevilgning. NTNU hadde i 2012 lavere andel av FRIPRO enn både UiO og UiB, et område med forbedringspotensial for NTNU.

Fra 2014 vil man hos NFR kunne søke som finansiering for nye prosjekter i henhold til en totalkost-modell. Dette innebærer bedre finansiering for de enkelte prosjektene, men uten at totalpotten hos NFR øker. Det betyr at prosjektstrukturen hos NFR vil kunne gå i retning av færre, men større prosjekter, noe som vil kunne medføre en tøffere konkurranse om prosjektene. Det arbeides nå med tilpasninger til denne finansieringsformen, både i regi av Universitets- og høgskolerådet og lokalt ved NTNU.

4.3 NTNUs samarbeidspartnere

En viktig del av NTNU sin BOA er gjennom samarbeidet med SINTEF. Dette samarbeidet er i stor grad knyttet mot NFR finansierte prosjekter, der SINTEF koordinerer mange prosjekt hvor NTNU er deltager. NFR-aktiviteten ved NTNU er dermed betydelig høyere enn det vi får i direkte bevilgninger fra NFR.

Samarbeidet med SINTEF på BOA-prosjekter var i 2012 på 130 mill. kr. Vel 80 % av dette var viderefordelte midler knyttet til NFR-finansierte prosjekter hvor NTNU er deltaker sammen med SINTEF.

Som beskrevet i forrige kapittel gir samarbeidet med Helse Midt-Norge og St.Olavs Hospital NTNU betydelig omsetning på BOA. I 2012 utgjorde samarbeidet med disse ca 220 mill.kr.

Samarbeidet med næringslivet er som tidligere nevnt av stor betydning for den eksternfinansierte virksomheten ved NTNU. De største samarbeidspartnerne innenfor næringslivet i fjor, dersom man holder Sintef utenfor, var Statoil, Det Norske Veritas, Hydro, Total E&P og Kongsberg Gruppen. Til sammen mottok NTNU ca 119 mill.kr fra disse fem næringslivsaktørene i 2012.

Som vist i tabell 5 i kapittel 4.2, er også samarbeidet med andre i universitets- og høgskolesektoren, og andre offentlige aktører også av betydelig størrelse i NTNUs BOA-portefølje.

5. Resultat- og balanseregnskapet

Formålet med dette kapitlet er å gi styret utfyllende kommentarer knyttet til det avlagte regnskapet i vedlegg 3.

Regnskapet er avlagt i tråd med de statlige regnskapsstandardene og er utarbeidet i henhold til gjeldende krav om oppstilling og presentasjon. Regnskapet gir etter Rektors mening et riktig bilde av resultatene i 2013 og den økonomiske situasjonen per 31.08.2013.

I det videre vises det til vedlagte regnskap pr. 2. tertial 2013 som bestående av resultat- og balanse-regnskap, noter og kontantstrømanalyse. Resultatregnskapet gir et riktig økonomisk uttrykk for driften per 2.tertial, mens balansen viser status per 31.08.2013.

5.1 Resultatregnskapet

Resultatregnskapet gir uttrykk for den økonomiske utviklingen i 2013 fram til 31.08. Driftsinntektene er på 3 524 mill. kr pr. 31.08 og er i tråd med periodisert budsjett pr. 2. tertial og årsprognose.

Tabellen nedenfor viser en utvikling i fordelingen mellom bevilgningsinntekter og andre inntekter.

	2013	2012	2011
Bevilgninger	72%	72%	70%
Andre inntekter	28%	28%	30%

Tabell 1: Fordeling av inntekter pr. 2. tertial siste 3 år.

Driftskostnadene er på kr 3 512 mill.kr. pr. 31.08, hvorav lønn og sosiale kostnader utgjør den største utgiften med kr 2 236 mill.kr. Utviklingen i driftsutgifter sammenlignet med 2. tertial i 2012 viser følgende forholdsmessige utvikling:

	2013	2012	2011
Lønn og sosiale kostnader	64%	63%	63%
Andre driftskostnader	25 %	26 %	25 %
Avskrivninger	11 %	11 %	12 %

Tabell 2: Fordeling mellom ulike kostnadsgrupper over de siste 3 år

Lønnsutgiftene har økt med 6,3 % fra samme periode i fjor, dette utgjør en økning på 132 mill.kr. Totalt antall årsverk i perioden er økt med 32.

Avskrivningene pr. 2. tertial er på 389 mill. kr, hvorav 245 mill. kr gjelder bygninger. Tilgang, dvs. investeringer i varige driftsmidler, pr. 31.08 er på 229 mill. kr. Tilgang av varige driftsmidler er fordelt med 111 mill.kr. på anlegg under utførelse og kr. 118 mill.kr. på annet inventar/ utstyr/maskiner/transportmidler. I 3. tertial jobbes det fortsatt med å få kvalitetssikret aktiveringen av ferdigstilte byggeprosjekter.

Overskuddet fra den oppdragsfinansierte virksomheten (periodens resultat etter avregninger med staten) er kr 4,6 mill.kr. Overskuddet er tilført annen opptjent virksomhetskapital.

5.2 Balanseregnskapet

Balanseregnskapet gir uttrykk for verdien av eiendelene pr. 31.08.13, og hvordan disse er finansiert gjennom gjeld og egenkapital.

Opptjent virksomhetskapital tilsvarer resultat fra den oppdragsfinansierte virksomheten og utgjør 184,5 mill.kr., fordelt henholdsvis mellom aksjer (bundet kapital) 71,6 mill. kr. og annen virksomhetskapital 113,3 mill.kr. Av dette er 90 mill.kr. virksomhetskapital ved enhetene.

Alle midler knyttet til bevilgningen fra KD skal avsettes i balanseregnskapet som en langsiktig forpliktelse i henhold til regnskapsstandardene. Avsatte midler i balanseregnskapet tilknyttet bevilgninger er pr. 31.08. kr 240,9 mill.kr. Note 15 til regnskapet inneholder utfyllende informasjon om innholdet i avsetningen. Det er totalt sett en økning i avsetning på 6 mill. kr. fra 31.12.12.

Innbetalte midler til bidragsprosjekt, inkl. NFR, skal avsettes i balansen og inntektsføres i takt med aktiviteten i henhold til regnskapsstandardene. Pr. 31.08.13 er det avsatt 536,3 mill. kr i balansen. Av dette utgjør innbetalte bidrag fra NFR 124,2 mill. kr. og næringsliv/private aktører kr 108,2 mill.kr.

Vedlegg:

1. Virksomhetsmål og tiltak for 2013
2. Styrets lederkommentarer til regnskap pr 2. tertial 2013
3. Regnskap pr 1. tertial 2013